

PATVIRTINTA

Pasvalio
Svalios progimnazijos

direktoriaus
2017 m. rugpjūčio 31d.

įsakymu
Nr. DV-194

PASVALIO SVALIOS PROGIMNAZIJA

POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKymo NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarka skirta progimnazijai.
2. Šia tvarka siekiama padėti progimnazijos darbuotojams efektyviai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus bei iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti progimnazijos bendruomenės narių ir (ar) aplinkinių fizinį, dvasinį ir psichologinį saugumą.
3. Ši tvarka nustato galimas taikyti poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo progimnazijoje sąlygas.
4. Progimnazija, atsižvelgdama į ugdymo organizavimo ir progimnazijos bendruomenės narių tarpusavio santykių specifiką, mokinių amžių, laikydamasi teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų papildo progimnazijos vidaus darbo tvarkos, mokinių elgesio taisyklių, mokymo sutarčių dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams.
5. Poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarkoje vartojamos sąvokos:
 - 5.1. Draudžiami daiktai - bet kokie daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama Lietuvos Respublikos įstatymais ar kitais teisės aktais saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais, taip pat kiti progimnazijoje draudžiami turėti daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių sąrašas nurodomas progimnazijos vidaus darbo tvarkoje ir kituose progimnazijos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose.
 - 5.2. Netinkamas mokinio elgesys – mokinio elgesys, keliantis realų pavojų jo paties, kitų mokinių, mokyklos darbuotojų ar aplinkinių gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, taip pat pasikartojantis, tyčinis, agresyvus, įžūlus, griauantis ugdymo(-si) procesą, pažeidžiantis aplinkinių garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą mokinio elgesys.

5.3. Poveikio priemonė - progimnazijos darbuotojo(-ų) veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarbą grįstą aplinką.

5.4. Pagrįsti fiziniai veiksmai – su fiziniu kontaktu susiję progimnazijos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi, siekiant nutraukti arba užkirsti kelią mokinio elgesiui, keliančiam realų pavojų jo paties ir (ar) aplinkinių gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui.

5.5. Ugdymo(-si) vietos pakeitimas - laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymą kitoje progimnazijos patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą.

6. Kitos poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarkos apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2011, Nr. 38-1804), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme (Žin., 1996, Nr. 33-807) ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

7. Sprendžiant mokinio elgesio problemas bei taikant poveikio priemones turi būti vadovaujama Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija (Žin., 1995, Nr. 60-1501), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu (Žin., 1996, Nr. 33-807), Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2011, Nr. 38-1804), Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu (Žin., 2007, Nr. 80-3214; 2010, Nr. 157-7969), Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, nustatymo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 437 (Žin., 2002, Nr. 35-1305; 2007, Nr. 107-4379), Mokyklos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. V-579 (Žin., 2011, Nr. 45-2121), Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. ISAK-941 (Žin., 2004, 100-3729; 2011, Nr. 99-4675), Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. V-1215 (Žin., 2011, Nr. 88-4220), Pedagoginių psichologinių tarnybų darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. V-1396 (Žin., 2011, Nr. 97-4600), Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-1462 „Dėl teisės pažeidimų, mokyklos nelankymo, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, ŽIV/AIDS, smurto ir nusikalstamumo prevencijos“ (Žin., 2004, Nr. 145-5281) ir kitais teisės aktais, taip pat prioritетinės vaiko teisių ir interesų apsaugos ir gynimo, vaiko žmogiškojo orumo, individualizavimo, visapusiškumo, pagarbos ir protingumo principais.

II. POVEIKIO PRIEMONĖS IR BENDROSIOS JŲ TAIKymo SĄLYGOS

8. Progimnazijos darbuotojas(-ai), esant poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarkoje nustatytoms sąlygoms ir siekdamas(-i) užtikrinti progimnazijos bendruomenės narių ir (ar) aplinkinių saugumą, gali taikyti šias poveikio priemones ar imtis šių veiksmų:

8.1. pakeisti mokinio ugdymo(-si) vietą;

8.2. iškviesti progimnazijos vadovą ar jo įgaliotą atstovą;

8.3. organizuoti mokinio daiktų patikrinimą;

8.4. panaudoti pagrįstus fizinius veiksmus.

9. Taikant numatytas poveikio priemones, privalo būti atsižvelgiama į mokinio specialiuosius ugdymo poreikius, jo sveikatos būklę, psichologinę savijautą ir kitas, poveikio priemonės parinkimui ir taikymui svarbias, aplinkybes.

10. Poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarkoje numatytos poveikio priemonės gali būti taikomos mokiniui tik tada, kai progimnazija yra išnaudojusi visas kitas galimas poveikio priemones ir pagalbos teikimo galimybes (pavyzdžiui, praveisti individualūs pokalbiai su mokiniu ir jo tėvais (globėju, rūpintoju), išnaudotos švietimo pagalbos galimybės ir pan.) ir jos nedavė laukiamų rezultatų, išskyrus neatidėliotinus atvejus, kai vaiko elgesys daro žalą ar kelia realų pavojų jo paties ar aplinkinių gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui. Kitais atvejais į mokinio padarytus progimnazijos vidaus tvarkos taisyklių, mokinio elgesio normų ir (ar) mokymo sutarties nuostatų pažeidimus reaguojama kitų teisės aktų nustatyta tvarka

11. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę turi būti nedelsiant informuojamas progimnazijos vadovas ar jo įgalioti asmenys, mokinio tėvai (globėjas, rūpintojas), taip pat, esant būtinybei, savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyrius ir teritorinė policijos įstaiga.

12. Mokiniui pritaikyta poveikio priemonė ir progimnazijos darbuotojo(-ų) veiksmai mokinio atžvilgiu privalo būti fiksuojami raštu progimnazijos vadovo nustatyta tvarka.

13. Progimnazijos darbuotojas, įtaręs, kad mokinyš progimnazijos ar jos teritorijoje vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas ar yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, privalo vadovautis Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas nustatymo organizavimo aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 437 (Žin., 2002, Nr. 35-1305; 2007, Nr. 107-4379), ir laikytis jame nurodytų veiksmų sekos.

III. UGDYMO(-SI) VIETOS PAKEITIMAS

14. Ugdymo(-si) vietos pakeitimas gali būti taikomas mokytojo sprendimu, kai mokinio elgesys akivaizdžiai griauja (žlugdo) mokinių ugdymo(-si) procesą pamokos metu.

15. Pakeitus ugdymo(-si) vietą, mokinyš atlieka mokytojo paskirtas užduotis prižiūrimas kito progimnazijos vadovo paskirto darbuotojo arba mokiniui yra teikiama reikiama švietimo pagalba.

16. Mokinio ugdymo(-si) vieta gali būti pakeičiama ne ilgesnei kaip šį sprendimą priėmusio mokytojo pamokos trukmei. Esant būtinybei, šios priemonės taikymo trukmė gali būti pratęsiama progimnazijos vadovo ar jo įgalioto asmens sprendimu, atsižvelgiant į progimnazijos vadovo paskirto darbuotojo (prižiūrėjusio mokinių pakeitus jo ugdymo(-si) vietą) arba švietimo pagalbos specialisto rekomendaciją, tačiau ne ilgiau kaip iki pamokų pabaigos.

IV. PROGIMNAZIJO VADOVO AR JO ĮGALIOTO ASMENS IŠKVIETIMAS

17. Mokyklos darbuotojas gali išsikviesti progimnazijos vadovą ar jo įgaliotą asmenį, padėti nutraukti netinkamą mokinio ar mokinių grupės elgesį.

18. Progimnazijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo tarpininkauja sprendžiant mokytojo ir mokinio ar mokinių grupės konfliktą, taip pat padeda mokytojui numatyti tolesnes mokinio(-ių) ugdymo(-si) proceso organizavimo galimybes bei pagal kompetenciją inicijuoti ir (ar) spręsti švietimo pagalbos arba drausminių auklėjamojo poveikio priemonių taikymą mokiniui(-iams).

V. MOKINIO DAIKTŲ PATIKRINIMAS

19. Jeigu progimnazijos darbuotojui kyla pagrįstų įtarimų, jog mokinyss gali turėti draudžiamų daiktų, progimnazijos darbuotojas nedelsdamas apie tai informuoja progimnazijos vadovą arba jo įgaliotą asmenį.

20. Progimnazijos darbuotojas(-ai) ir (ar) progimnazijos vadovas arba jo įgaliotas asmuo turi teisę prašyti mokinio parodyti jo asmeninius daiktus. Mokinio daiktai negali būti tikrinami negavus jo sutikimo ir (ar) jam nedalyvaujant.

21. Jeigu mokinyss sutinka parodyti savo asmeninius daiktus, parodymo metu turi dalyvauti mažiausiai du progimnazijos darbuotojai, vienas iš jų – progimnazijos vadovas arba jo įgaliotas asmuo. Paaiškėjus, kad mokinyss turi draudžiamų daiktų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjas, rūpintojas) ir, esant būtinybei, teritorinė policijos įstaiga.

22. Jei mokinyss nesutinka parodyti daiktų, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojami ir kviečiami atvykti į progimnaziją mokinio tėvai (globėjas, rūpintojas). Jiems nesutikus atvykti ir (ar) neatvykus nustatytu laiku, taip pat, esant būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojama teritorinė policijos įstaiga.

23. Kol atvyks dėl mokinio daiktų patikrinimo išsiviesti asmenys, mokinyss turi būti prižiūrimas progimnazijos vadovo paskirto progimnazijos darbuotojo.

VI. PAGRĮSTI FIZINIAI VEIKSMAI

24. Progimnazijos darbuotojas(-ai) pagrįstus fizinius veiksmus mokinio atžvilgiu gali taikyti tik tais atvejais, kai siekiama:

24.1. apsaugoti mokinį nuo savęs ar kitų asmenų (su)žalojimo mokinio įsivardrinimo metu;

24.2. užkirsti kelią ir (ar) nutraukti smurtinį mokinio elgesį prieš kitus mokinius, progimnazijos darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis;

24.3. neleisti mokiniui palikti patalpos, jeigu jo pasišalinimas kelia grėsmę jo paties ar kitų asmenų saugumui;

24.4. nutraukti mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinyss(-iai) nereaguoja į žodinius progimnazijos darbuotojo paliepinimus jas nutraukti;

24.5. nutraukti mokinio veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir (ar) apsaugoti turtą nuo galimo sunaikinimo ar sugadinimo arba sustabdyti netvarką;

24.6. atskirti mokinį, griaunantį bendrą klasės tvarką ar progimnazijos renginį, kai jis nepaiso pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis elgesio taisyklių, išvedant jį iš patalpos (pavyzdžiui, klasės, salės, valgyklos ar pan.). Pamokos metu iš klasės pašalintas mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis kitoje progimnazijos patalpoje, prižiūrimas progimnazijos vadovo paskirto darbuotojo, arba jam teikiama reikiama švietimo pagalba. Progimnazijos renginio metu pašalintas mokinys turi būti prižiūrimas progimnazijos vadovo paskirto darbuotojo, kol teigiamai pasikeičia mokinio elgesys (pavyzdžiui, mokinys nusiramina, pasižada tinkamai elgtis ir pan.) arba kol mokinį pasiima tėvai (globėjas, rūpintojas), išskyrus atvejus, kai dėl objektyvių priežasčių jie pasiimti mokinio negali arba organizuoti mokinio perdavimą tėvams (globėjui, rūpintojui) nėra tikslinga.

25. Pagrįsti fiziniai veiksmai gali varijuoti nuo stovėjimo tarp mokinių gresiant potencialiam atviram jų konfliktui, stovėjimo prieš mokinį, siekiant užkirsti kelią pavojingam mokinio elgesiui (pavyzdžiui, siekiant atitverti kelią prie lango, jei mokinys grasina išsokti, ar pan.), vedimo paėmus už rankos, iki mokinio sulaikymo, fiziškai apribojant mokinio veiksmus. Mokinio sulaikymas gali būti naudojamas tik ekstremaliose situacijose (pavyzdžiui, kai siekiama nutraukti mokinių muštynes, jeigu nėra kitų galimybių jų išskirti nepanaudojant fizinės intervencijos; kai siekiama nutraukti mokinio save žalojančią elgesį, jį apglėbiant ir laikant tol, kol mokinys nurims, ir pan.).

26. Fizinis kontaktas su mokiniu yra laikomas tinkamu tokiose situacijose:

26.1. mokinį(-ius) laikant už rankos(-ų), sudarant ratą, žaidžiant žaidimus;

26.2. mokinį vedant už rankos;

26.3. guodžiant mokinį;

26.4. pasveikinant mokinį;

26.5. padedant neįgaliam mokiniui;

26.5. mokant mokinį groti instrumentu, šokti;

26.6. rodant mokiniui, kaip atlikti fizinius pratimus;

26.7. teikiant pirmąją pagalbą.

27. Fiziniai veiksmai laikomi nepagrįstais, draudžiamais ir traktuojami kaip smurtas mokinio atžvilgiu tokiais atvejais, kai jie:

27.1. naudojami kaip bausmė;

27.2. naudojami norint pademonstruoti savo viršenybę;

27.3. naudojami siekiant sukelti vaikui skausmą;

27. 4. naudojama didesnė nei yra būtina fizinė jėga28. Pagrįstų fizinių veiksmų panaudojimas neturi kelti grėsmės vaikų gyvybei ir sveikatai.

29. Progimnazijos darbuotojas(-ai), taikydami pagrįstus fizinius veiksmus, visada privalo vadovautis minimalių būtinų fizinių veiksmų panaudojimo trumpiausiam būtinam laikotarpiui principu.

30. Progimnazijos darbuotojai turi būti specialiai mokomi taikyti pagrįstus fizinius veiksmus, siekiant užtikrinti minimalų, saugų ir proporcingą šių veiksmų naudojimą.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

31. Progimnazija, taikydama poveikio priemonės netinkamai besielgiantiems mokiniams:

31.1. nustatyto poveikio priemonių taikymo sąlygas ir tvarką bei numatyto jas progimnazijos vidaus darbo tvarkoje, mokinio elgesio taisyklėse, mokymo sutartyje ir (ar) kituose progimnazijos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose;

31.2. supažindina mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus) su progimnazijos dokumentais (jų pakeitimais), kuriuose numatytos poveikio priemonės netinkamai besielgiantiems vaikams, jų taikymo sąlygos ir tvarka;

31.3. apmoko progimnazijos darbuotojus taikyti poveikio priemonės.

32. Progimnazijos vadovas skiria:

32.1. Progimnazijos darbuotojus, prižiūrinčius mokinius 15, 23, 24.6 punktuose numatytais atvejais;

32.2. įgaliotą asmenį(-is), pagal kompetenciją dalyvaujantį(-čius) poveikio priemonių taikyme.

33. Visi skundai dėl poveikio priemonių mokiniui taikymo turi būti nuodugniai ir operatyviai išnagrinėti teisės aktų ir progimnazijos veiklą reglamentuojančių dokumentų nustatyta tvarka. Progimnazijos vadovas, įvertinęs visas aplinkybes, teisės aktų nustatyta tvarka priima sprendimą dėl progimnazijos darbuotojo nušalinimo skundo tyrimo laikotarpiu.

34. Apie nustatytus vaiko teisių pažeidimus progimnazija informuoja kompetentingas valstybės ir (ar) savivaldybės institucijas.